

Οι αρχές μιας εναλλακτικής προσέγγισης στην περιβαλλοντική εκπαίδευση

*Πως ένα περιαστικό φυσικό αγρόκτημα εκπαιδεύει μια πόλη. Ο
κοινωνικός χαρακτήρας ενός ολοκληρωμένου περιβαλλοντικού
προγράμματος*

Μυρτώ Φοίφα

Πτυχιούχος Τ.Ε.Α.Π.Η Αθηνών, Laban London Center
Διαχειριστής/ Υπεύθυνη περιβαλλοντικών προγραμμάτων
"Αγροκτήματος Φυσικής και Παραδοσιακής Καλλιέργειας"

info@agroktimafifa.gr

farmafifa@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρακάτω εργασία θα δούμε πώς ένα περιαστικό φυσικό αγρόκτημα εκπαιδεύει μια πόλη πάνω σε τεχνικές μείωσης του περιβαλλοντικού αποτύπωματος μέσα στην καθημερινότητά μας αλλά και πώς προσφέρει μια ολιστική διαχείριση της έννοιας περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, πάντα στους άξονες της αειφορίας και της βιώσιμης ανάπτυξης του κοινωνικού συνόλου, υπέρ των πολιτών

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Θεωρία της Π.Ε και της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία, Δια Βίου Μάθηση-Εκπαίδευση Ενηλίκων

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Αειφορία, Βιώσιμη Κοινωνία, Περιβαλλοντικό Αποτύπωμα, Πολιτισμός της Καλλιέργειας, Φυσική Καλλιέργεια, Παραδοσιακή Καλλιέργεια, Μόνιμη Καλλιέργεια, Αει καλλιέργεια, Αστικό Οικοσύστημα, Αστικό αγρόκτημα, Ολιστική Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Βιωματική Εκπαίδευση, Μέθοδος Project, Ενεργειακή και Διατροφική Αυτάρκεια, Τράπεζα Σπόρων, Δίκτυα σποροφύλαξης-Σποροφύλακες, Κομποστοποίηση, Δίκτυο Συνοικιακής Κομποστοποίησης-RE:THINK PROJECT, Επιμόρφωση ενηλίκων, Δια βίου μάθηση, Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, Δίκτυα συνεργασίας, Αποανάπτυξη, Ολιστική ανάπτυξη των Αισθήσεων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αναζήτηση ενός διαφορετικού αποκεντρωμένου μοντέλου βίωσης της σύγχρονης μητροπολιτικής κοινωνίας αλλά και η ανάγκη εναρμόνισής της με τις φυσικές διαδικασίες σε συνδυασμό με τον υλιστικά κορεσμένο και μη βιώσιμο τρόπο ανάπτυξης των σύγχρονων δυτικών κοινωνιών, μας οδήγησε στην δημιουργία ενός "ανοιχτού βιωματικού σχολείου με κεντρικό στόχο την ανάπτυξη του Πολιτισμού της Καλλιέργειας". Βασικό ζητούμενο: η αέναη δυνατότητα εναρμόνισης με τις φυσικές διαδικασίες, η ανάγνωση της νομοτέλειας και η δυνατότητα ανάπτυξης ενός νέου

τύπου ανθρώπου με ολιστική προσέγγιση στους ποικίλους άξονες της καθημερινότητας.

ΧΩΡΟΣ

Το "Αγρόκτημα Φυσικής καλλιέργειας Φοίφα" αποτελεί έναν μη κερδοσκοπικό περιβαλλοντικό και πολιτιστικό οργανισμό, με κύριο στόχο την ανάπτυξη και διάδοση του πολιτισμού της καλλιέργειας, καθώς και την αποκεντρωμένη πολιτισμική παραγωγή. Ως "Πολιτισμό της καλλιέργειας" ορίζουμε την πολιτισμική δράση, που δημιουργείται μέσα από την πρωτογενή αγροτική παραγωγή και μεταποίηση προϊόντων βασισμένη στην παραδοσιακή και φυσική καλλιέργεια.

Η έδρα μας είναι, ένα περιαστικό αγρόκτημα μέρος της έκτασης του πρώην "Γεωργικού Σταθμού", (όπως εμφανίζεται στο Σχήμα 1) στο οποίο και επιβιώνει, σε πείσμα των καιρών, ένα μικρό οικοσύστημα, ένα αγρόκτημα με πορτοκαλιές, μανταρινιές, ελιές, λεμονιές, πεύκα, καζουαρίνες, σεγκόιες, ακακίες, λεύκες, πλατάνους, πεύκα, βότανα και άγρια χόρτα, με λαχανόκηπο από παραδοσιακές ποικιλίες, με βοτανόκηπο με θεραπευτικά βότανα και άνθη, και μια θεματική γωνιά φυσικής κομποστοποίησης.

Σχήμα 1: Το αγρόκτημα

Στο αγρόκτημα λειτουργεί τράπεζα σπόρων από παραδοσιακές ποικιλίες της περιοχής, που διαφυλάττει και αναπαράγει τοπικές, παλαιές ποικιλίες σπόρων καθώς και το δίκτυο "Σποροφύλακες". Όσοι ενδιαφέρονται και επιθυμούν να γίνουν και αυτοί "Σποροφύλακες" της βιοποικιλότητάς μας, μπορούν να επισκεφτούν το αγρόκτημα και να προμηθευτούν μία, μικρής ποσότητας, ποικιλία σπόρων της περιοχής, να τους καλλιεργήσουν με αγάπη και να επιστρέψουν λίγο σπόρο πίσω. Το παραπάνω πολιτισμικό χαρακτηριστικό αποτελούσε και το βασικό προσδιοριστικό χαρακτηριστικό των παραδοσιακών αγροτικών κοινωνιών και του πολιτισμού που αυτές ανέπτυξαν.

ΕΓΧΕΙΡΗΜΑΤΑ

"ΑΝΩΝΥΜΟΙ ΣΠΟΡΟΦΥΛΑΚΕΣ". Είναι ένα εγχείρημα με μεγάλη περιβαλλοντική αξία για την ευρύτερη περιοχή. Ο οργανισμός διατηρεί και εξελίσσει συνεχώς τη συλλογή και αναπαραγωγή φυτών από παλαιές, παραδοσιακές ποικιλίες ή

ποικιλίες που τείνουν προς εξαφάνιση, μέσα από την τράπεζα παραδοσιακών σπόρων που διατηρεί, καθώς και μέσα από την δημιουργία ενός δικτύου εθελοντικής σποροφύλαξης αλλά και μέσα από την εκπαίδευση πάνω στην φυσική και παραδοσιακή καλλιέργεια και βοτανολογία.

"ΞΑΝΑΣΚΕΨΟΥ" (Re:ThinkProject). Αποτελεί ένα ακτιβιστικό και με έντονο εξωστρεφή χαρακτήρα εγχείρημα, που προσπαθεί να ενεργοποιήσει και να εμπνεύσει καλλιτέχνες, επιστήμονες, ακτιβιστές και ευρύτερα ενεργούς πολίτες πάνω στην επανάχρηση, την δημιουργική ανακύκλωση αλλά και την αυτοδιαχείριση των "απορριμμάτων" μας και την μείωση του οικολογικού μας αποτυπώματος. Η βασική πρωτοπορία και καινοτομία του Re:Think Project είναι η δημιουργία και η θέσπιση του πρώτου πανελλαδικά, ίσως και πανευρωπαϊκά, Δικτύου Συνοικιακής Κομποστοποίησης, το οποίο και υλοποιείται σε συνεργασία με τον Δήμο Καλαμάτας. Και τα 2 εγχειρήματα δημιουργούν το ενιαίο περιβαλλοντικό πρόγραμμα με τίτλο **"ΠΩΣ ΕΝΑ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙ ΜΙΑ ΠΟΛΗ"**

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι αρχές προσέγγισης βασίζονται στις αρχές της φυσικής, της παραδοσιακής και της οικολογικής (βιολογικής) καλλιέργειας. Ο χώρος μας συναποτελείται από θεματικές γωνιές που δίνουν την αφορμή για εκπαιδευτικούς περιπάτους και εκπαιδευτικά προγράμματα-δραστηριότητες για μικρούς και μεγάλους, χρησιμοποιώντας τις λέξεις κλειδιά (όπως εμφανίζεται στο Σχήμα 2).

Οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί καλούνται να αποκτήσουν σημαντικό περιβαλλοντικό γνωστικό υλικό, αλλά και να αναπτύξουν με βιωματικό τρόπο μια νέα περιβαλλοντική οπτική και πρακτική, όπου ο άνθρωπος δεν νοείται σαν αποκομμένο κομμάτι στην φυσική διαδικασία, αλλά είναι ένας νοήμων ενεργός οργανισμός, σε πλήρη αλληλεξάρτηση με το φυσικό του περιβάλλον και ως εκ τούτου ένα με την φύση γύρω του. Απαραίτητο στοιχείο αυτής της διαδικασίας είναι η μείωση του οικολογικού αποτυπώματος του καθενός-καθεμίας από εμάς, το οποίο και συναρτάται με το επίπεδο ανάρκειας -δημιουργικότητας, που μπορούμε να κατακτήσουμε μέσα στην καθημερινότητά μας. Έτσι προσπαθούμε να οικοδομήσουμε μια λογική **αυτάρκειας στην καθημερινότητά** μας, αλλά και ταυτόχρονα μια συλλογική περιβαλλοντική ηθική, όπου πολιτισμός και γεωργία είναι ένα και το αυτό.

Σχήμα 2: Ξενάγηση στο αγρόκτημα, εκπαιδευτικοί περίπατοι, γνωριμία με τις "λέξεις-κλειδιά"

Επιμέρους στόχοι είναι η οικειοποίηση των όρων της οικολογίας και της αιφορίας, η γνώση των βασικών οικοσυστημικών λειτουργιών, η ευαισθητοποίηση σε περιβαλλοντικά προβλήματα σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο. Εξίσου σημαντική

είναι η απόκτηση ενός συνόλου γνώσεων, δεξιοτήτων και ενδιαφερόντων πάνω στην καλλιέργεια, στην κατανόηση και προάσπιση της βιοποικιλότητας, αλλά και στην επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων όπως και στην λειτουργική διασύνδεση ποικίλων αξόνων του σχολικού προγράμματος.

Το πρόγραμμα μπορεί να προσαρμοστεί στις ηλικίες των μαθητών, (νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο), αλλά και να συμπεριλάβει και σύμμεικτες ηλικιακά ηλικιακές ομάδες και είναι βασισμένο σε δραστηριότητες, που προωθούν την συνεργατικότητα και την δουλειά σε ομάδα, την μάθηση μέσα από το βίωμα, την όξυνση της παρατηρητικότητας, την υπομονή, την εξάσκηση των αισθήσεων, την πρακτική άσκηση του μυαλού και του σώματος, την εφευρετικότητα, την μεθοδολογική διασταύρωση πληροφοριών και εύρεση λύσεων σε προβλήματα που παρουσιάζονται.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Οι κήποι της αειφορίας

Η φυσική γεωργία τόσο σαν μέθοδος αλλά και σαν αντίληψη στηρίζεται στην κατανόηση και τον σεβασμό της φυσικής παραγωγικής δραστηριότητας με άξονα την παρατήρηση και την εξοικονόμηση ενέργειας, (do nothing process) και αποτελεί μια οδό προσιτή σε όλους και αποκλειστικά βιωματική. Ακόμη πιο σπάνια για την εποχή μας, της κατατετημένης εξειδίκευσης, είναι η κατανόησή του γεγονότος ότι υπάρχει αλληλοσυσχέτιση όλων των όψεων της ανθρώπινης κοινωνίας και της φύσης. Για εμάς η καλλιέργεια είναι μια διαρκής διαδικασία πειραματισμού και παραγωγής τροφής και κατ' επέκταση πολιτισμού, καθώς η τροφή μας, μας διαμορφώνει όχι μόνο βιολογικά αλλά και πολιτισμικά. Με βάση τις αρχές της φυσικής και της παραδοσιακής καλλιέργειας, καθώς και της αεικαλλιέργειας, εμπνεόμαστε από τον δάσκαλο της φυσικής καλλιέργειας Masanobu Fukuoka, ενώ παράλληλα γοητευόμαστε και διδασκόμαστε από την πλούσια ιστορία των αγροτικών περιοχών. Επιμένουμε σε παραδοσιακούς τρόπους καλλιέργειας, πλήρως εναρμονισμένους με τις ανάγκες της γης σε κάθε περιοχή και τις απαραίτητες διαδικασίες προστασίας της τοπικής μας βιοποικιλότητας. Η τροφή για εμάς αποτελεί πηγή μνήμης και βασικό στοιχείο ανάγνωσης και προσδιορισμού της πολιτισμικής μας ταυτότητας.

Τα παιδιά καλούνται να εξοικειωθούν με τις βασικές αρχές της φυσικής καλλιέργειας καθώς και της εξοικονόμηση ενέργειας στην φύση και να αποκτήσουν τα γνωστικά εφόδια που χρειάζονται για την δημιουργία του δικού τους αειφορικού κήπου (Σχήμα 3).

Απαραίτητη συνθήκη είναι:

α. η κατανόηση του κύκλου της ζωής των φυτών υπό φυσικές συνθήκες και εξοικείωση με το απαραίτητο εργαλείο για όλους τους αειφορικούς κήπους., που είναι η Τράπεζα σπόρων από παραδοσιακές ποικιλίες.

Σχήμα 3: Συλλογή σπόρων στο αγρόκτημα για την τράπεζα σπόρων
Δημιουργία σβόλων σπόρων για ελεύθερη σπορά

β. επαφή με τεχνικές εξοικονόμησης ενέργειας στην καλλιέργεια, ως απαραίτητο στοιχείο του "Πολιτισμού της καλλιέργειας" για μια ποιοτική, βιώσιμη και αειφόρο στρατηγική στην αυτοδιαχείριση αλλά και στην κοινωνική διαχείριση της τροφής. Δημιουργούν τα δικά τους σπορόφυτα, φυτεύουν, δημιουργούν "φραγιές", μαθαίνουν βασικές αρχές αειφορικής δημιουργίας και διατήρησης του κήπου τους (Σχήμα 4).

Σχήμα 4: Ξεκινώντας έναν κήπο

Τα παιδιά μαθαίνουν για τον κύκλο του σπόρου, εξοικειώνονται με τρόπους συλλογής και αποθήκευσης σπόρων παραδοσιακών ποικιλιών, καλούνται να δημιουργήσουν στο σχολείο τους, στο σπίτι τους την δική τους τράπεζα σπόρων. Τέλος μαθαίνουν για την επιτακτική πλέον ανάγκη της διατήρησης αλλά και της ελεύθερης διάδοσης των σπόρων, συμμετέχοντας στο Δίκτυο του οργανισμού μας "Σποροφύλακες" (Σχήμα 5) και στις ανταλλαγές που διοργανώνουμε, όσο και καλώντας να δημιουργήσουν και τα δικά τους δίκτυα ανταλλαγής μέσα στην σχολική κοινότητα.

**ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΣΠΟΡΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΙΑΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΙΚΙΑΚΗ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΥΣ**

Σχήμα 5: Ανταλλαγή σπόρων, Δίκτυο Σποροφύλακες

Οικιακή και Συνοικιακή Κομποστοποίηση – Δίκτυο Συνοικιακής Κομποστοποίησης Re:Think Project

Οι σχολικές κοινότητες καλούνται να συμμετάσχουν στο Δίκτυο Συνοικιακής Κομποστοποίησης, μέσα από την υιοθέτηση και αυτοδιαχείριση συνοικιακού κομποστοποιητή. Οι κομποστοποιητές κατασκευάζονται από εμάς και υιοθετούνται από ομάδες πολιτών ή φορείς που έχουν αποφασίσει ότι θα τους λειτουργούν και θα τους επιμελούνται, σε συνεργασία με την ομάδα του RE:THINK. Τοποθετούνται σε χώρους πρασίνου, (κατά προτίμηση δημόσιους), ανάλογα με το ενδιαφέρον που επιδεικνύεται. Οι ίδιοι οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα παίρνουν και το τελικό παραγόμενο προϊόν, το κομπόστ, που έχουν οι ίδιοι παράξει. Έτσι και τα παιδιά, στο πλαίσιο της σχολικής κοινότητας, μαθαίνουν να αυτοδιαχειρίζονται τα οργανικά τους υπολείμματα, να παράγουν και να διαχειρίζονται τα ίδια το κομπόστ τους, μειώνοντας έτσι το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα (Σχήμα 6).

ΔΙΚΤΥΟ ΣΥΝΟΙΚΙΑΚΗΣ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ, 2014

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΤΗ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥΣ ΚΗΠΟΥΣ ΑΓ.ΤΡΙΑΔΑΣ, 2014
ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΤΗ, 2014
7ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

Σχήμα 6: Εργαστήρια συνοικιακής κομποστοποίησης

Εξοικειώνονται με την διαδικασία της φυσικής κομποστοποίησης, αποκτούν δεξιότητες δημιουργίας αυτοσχέδιου κομποστοποιητή, και το κυριότερο καλούνται να επικοινωνήσουν τον συνοικιακό κομποστοποιητή τους τόσο στην σχολική κοινότητα αλλά και στην γειτονιά του σχολείου. Έτσι συμβάλλουν στην διεύρυνση του δικτύου σε άλλες γειτονιές, και στην δημιουργία ενός πλέγματος – δικτύου κομποστοποιητών στην πόλη για κοινή και ελεύθερη από τους πολίτες χρήση.

**"Τοποθέτηση συνοικιακού κομποστοποιητή και ολόημερο εργαστήριο κομποστοποίησης, 3ο Γυμνάσιο Καλαμάτας, 2014
Community composting box placement and all day compost workshop, 3ο High school of Kalamata, 2014"**

Σχήμα 7: Μαθαίνουμε να διαχειριζόμαστε συλλογικά τον κομποστοποιητή του σχολείου μας

Μαθαίνουν να μειώνουν αποτελεσματικά το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα, μαθαίνουν να αντιλαμβάνονται την έννοια 'διατροφικά απορρίμματα', να μαθαίνουν να αυτοδιαχειρίζονται τα οργανικά τους υπολείμματα και από παραγωγό σκουπιδιών γίνονται παραγωγό κομπόστ, το οποίο και μπορούν στη συνέχεια να το χρησιμοποιήσουν στους σχολικούς τους κήπους.

Μέσα από το εκπαιδευτικό σκέλος του Δικτύου Συνοικιακής Κομποστοποίησης, τα παιδιά εξοικειώνονται όχι μόνο με τεχνικές μείωσης του περιβαλλοντικού μας αποτυπώματος αλλά και με πρακτικές αυτενέργειας και αυτοδιαχείρισης των περιβαλλοντικών προβλημάτων μιας περιοχής, συλλογικά από τους ίδιους τους κατοίκους της (Σχήμα 7). Αναπτύσσουν κοινωνικές και συνεργατικές δεξιότητες, αναπτύσσουν αίσθημα ευθύνης, αυτενεργούν.

Η αναγνώριση και η χρήση των θεραπευτικών βοτάνων στην καθημερινότητά μας – Αυτοδιαχείριση της υγείας μας

Άμεσα συνδεδεμένο με τις προηγούμενες υποενότητες, και με βασικούς άξονες την αναγνώριση του φυσικού μας περιβάλλοντος, την εναρμόνισή με αυτό, αλλά και την αυτοδιαχείριση της καθημερινότητάς μας, σε αυτήν την υποενότητα τα παιδιά καλούνται να παρατηρήσουν πολύ προσεκτικά τα διάφορα είδη φυτών που υπάρχουν στο αγρόκτημα, να δουν πώς αναπτύσσονται, πώς και αν συγκαλιεργούνται και ποιά αποτελέσματα δημιουργούνται (Σχήμα 8).

Μαθαίνουν να ελέγχουν το σώμα τους μέσα σε ένα μικρό οικοσύστημα, οξύνουν τις αισθήσεις τους, δουλεύουν την οπτική αντίληψη, την αντίληψη του χώρου και κατ' επέκταση την γεωμετρική αντίληψη.

Σχήμα 8: Αναγνώριση φυτών, (προέλευση, ομοιότητες, ιστορίες των φυτών)

Το παραπάνω στοιχείο δρα αρκετά απελευθερωτικά, όταν καλούνται να ανακαλύψουν ή και να δημιουργήσουν εικαστικές συνθέσεις (land art), με αφορμή την περιήγηση στο αγρόκτημα. Ανακαλύπτουν την έννοια της γεωμετρικής προόδου και πώς αυτή μπορεί να δημιουργήσει αισθητικούς κανόνες.

Στο κομμάτι της αυτοδιαχείρισης της υγείας, μαθαίνουν τις ιδιότητες, την ιστορία και τις χρήσεις των φυτών στην καθημερινότητά μας, μαθαίνουν να δημιουργούν τα δικά τους φυσικά προϊόντα, ανάλογα με τις δικές τους ανάγκες πάντα σε συνεργατικό πλαίσιο. Βασικός στόχος είναι τα παιδιά να εξοικειωθούν με όλα τα στάδια της διαδικασίας φυσικής μεταποίησης ενός παραδοσιακού προϊόντος (από το χωράφι, στο ράφι), να εμπνευστούν καινοτόμα προϊόντα και να συνειδητοποιήσουν τον κόπο αλλά και τα πλεονεκτήματα χρήσης των φυσικών προϊόντων. Έτσι μαθαίνουν να δρουν προληπτικά, να παρατηρούν το σώμα τους και να συνδέουν μέρη και παθήσεις σε μια ολιστική αντιμετώπιση του σώματός τους, της υγείας τους και φυσικά της διατροφής τους.

Μαθαίνουν ότι το φυσικό βασίλειο είναι ο καλύτερος σύμμαχός τους, αν το αντιμετωπίσουν με σεβασμό σύνεση και γνώση. Εφοπλίζονται με γνώσεις πάνω στην αυτοδιαχείριση της υγείας από την κοινή μας λαϊκή παράδοση, αλλά ταυτόχρονα μαθαίνουν να τις αποδεικνύουν, βασιζόμενοι στις σύγχρονες επιστήμες.

Δημιουργική Ανακύκλωση – Ιδιοκατασκευές - Re:Think Project

Τέλος σε συνάρτηση με τις προηγούμενες υποενότητες τα παιδιά καλούνται να κατασκευάσουν το αντικείμενο που έχουν ανάγκη, από ότι θεωρείται άχρηστο για άλλους, χρηστικό όμως για αυτά. Στην υποενότητα αυτή τα παιδιά πειραματίζονται με το τί είναι άχρηστο και τι χρηστικό, δημιουργώντας νέα πρωτότυπα αντικείμενα. Εξοικειώνονται με κανόνες φυσικής και μαθηματικών που εκπορεύονται από τις κατασκευαστικές ανάγκες αλλά και δημιουργούν εικαστικά έργα από σκουπίδια με μεικτές τεχνικές. Τα αντικείμενα που καλούνται να δημιουργήσουν, εκπορεύονται από τις ίδιες τις ανάγκες τους, είτε συνάρτηση των επιμέρους δραστηριοτήτων που κάνουν στο χτήμα, είτε συνάρτηση δικών τους αναγκών (Σχήμα 9). Αποκτούν νέες δεξιότητες (εικαστικές και τεχνικές), αναγνώσουν τις πολλαπλές όψεις των αντικείμενων και των χρήσεων, πειραματίζονται, αποδομούν για να συνθέσουν. Αυτοοργανώνονται, συνεργάζονται, αποκτούν εφόδια απέναντι στον καταναλωτικό πολιτισμό, μαθαίνουν να αγαπούν την δημιουργία, και αποκτούν βασικά εφόδια όχι μόνο για δημιουργική ανακύκλωση αλλά και για επαγγελματική κατάρτιση.

Σχήμα 9: Εργαστήρια δημιουργικής ανακύκλωσης

ΑΠΩΤΕΡΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Απώτερος στόχος είναι η ευαισθητοποίηση και η ενεργοποίηση τόσο της

σχολικής κοινότητας, όσο και της ευρύτερης κοινωνίας, μέσω δημιουργικής διάδρασης μεταξύ τους, πάνω στην προστασία της τοπικής βιοποικιλότητας και την αιεφόρο αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος, προς όφελος της ποιότητας ζωής της τοπικής και ευρύτερης κοινωνίας, όπως και στην ανάδειξη του αγροτικού πολιτισμού, με καινοτόμο οπτική.

Παράλληλα, το πρόγραμμα στοχεύει στην δημιουργική διάδραση με τις ανάγκες των νέων ανθρώπων και στην "εγκατάσταση" μιας νέας βιώσιμης καθημερινότητας και πολιτισμικής παραγωγής, αποκεντρωμένης, εμποτισμένης με τις αρχές της οικολογικής σοφίας και βιωσιμότητας, της κοινωνικής αλληλεγγύης, του σεβασμού στην διαφορετικότητα, της αυτο-οργανωμένης δράσης και της δημιουργικής συνεργασίας. Το πρόγραμμα θέτει τις βάσεις και τους άξονες δημιουργίας ενός "φυσικού σχολείου", ενός διαφορετικού προτύπου περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που μελετά την επανεκμάθηση της φυσικής κατάστασης του ανθρώπου και εστιάζει στην αποκατάσταση της σχέσης του με τη φύση μέσα από βιώματα και καθημερινές επαναλαμβανόμενες πρακτικές. Είναι μια προσπάθεια πρόσβασης σε αυτό που ονομάζεται ευρύτερα "συλλογική γνώση."

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Fukuoka, M. (1995). *Η Φυσική καλλιέργεια, η Θεωρία και Πρακτική της Πράσινης Φιλοσοφίας*, Εκδοτική Αιγινίου
- Shiva, V. (2000). *Η αρπαγή της σοδειάς*, (μετάφραση Δημήτρης Κωνσταντίνου), Εκδόσεις Εξάρχεια
- Κάστανου, Θ. Ι. (1929). *Το σχολείο Εργασίας στη θεωρία και στη πράξη*, Επανεκδοση Κώδικας 1995

- Μοδινός, Μ. (1992). *Πού βαδίζει ο κόσμος, ο πλανήτης, η γη και η παγκοσμιότητα της οικολογικής κρίσης*, Εκδόσεις Τροχαλία
- Νήλ, Α.Σ. *Θεωρία και πράξη της αντιαυταρχικής εκπαίδευσης*, Summerhill, (μετάφραση Κ. Λάμπρου), Εκδόσεις Μπουκουμάνη
- Ντιούι, Τ. (1980). *Εμπειρία και εκπαίδευση*, (μετάφραση Λ. Πολενάκης), Εκδόσεις Γλάρος
- Ντιούι, Τ. (1982). *Το σχολείο που μ' αρέσει*, (μετάφραση Μ. Μιχαλοπούλου), Εκδόσεις Γλάρος
- Σερεμετάκη, Ν. (1996). *Παλιννόστηση των αισθήσεων*, Εκδόσεις Λιβάνη
- Φλογαίτη, Ε. (1993). *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, Ελληνικές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις
- Χρυσ αφίδης, Κ. (1998). *Βιοματική Επικοινωνιακή Διδασκαλία*, Εκδόσεις Gutenberg